

Slava Tabi, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 250 za 1/64 strani K 1— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 37.

V Ptuj v nedeljo dne 14. septembra 1913.

XIV. letnik.

„Štajerčevi“ kmetijski koledar 1914 izšel bode kmalu.

Letos bode velik in v vsakem oziru izboren. Bode bogato vsebino leposlovnega, znanstvenega, gospodarskega in splošno praktičnega gradiva. Cena mu bode zopet le 60 vin., s pošto pa 70 vin.

Kdor si hoče ta izvrstni koledar nabaviti, naj se takoj nanj naroči. Najbolje, ako pošlje denar takoj v gotovem ali pa v pisemski obliki. Kdor naroči ali kupi 10 koledarjev, dobi enega zastonj.

Prijatelji, širite koledar, naročajte ga, priporočajte ga prijateljem in znancem!

Skrajni čas je tudi za inzeriranje v koledarju!

Zaloga koledarja.

V šolo!

V mladih srčicah dece že vlada tisti vesel, radni nemir, ki nas je vse prešinil, ko smo se pripravljali za vstop v šolo. Najsladkejši, a dema najboljši, je ta duševni nemir in pravo leto, ko grozi mlademu bitju prvo razočanje, prva čeprav le par uric na dan trajajoča ločitev od mamice, prvo omejevanje napram vslednji neomejeni prostosti. Pa tudi za mlado dečo je konec počitnic in začetek novega leta velevažen. Nove knjige, drug učni, nove domišljije in hitro pozabljene obljube, novo leto! Ni čuda, da kipi mlada duša dece razkošju in da pričakuje začetek šolskega leta ravno istim veseljem, kakor je pričakovalo pred dvema mesecema konec leta in začetek počitnic. Ni čuda, kajti mladi duh hrepeni vedno novem, neznanem, nerazodetem.

Srečni otrok, ki ima tako pametne stariše varuhe, kateri razumejo njegovo dušo in njeno hrepenenje! Žal da tega ni povsod vedno opaziti. So stariši, ki proklinjajo začetek šolskega leta, ker jim prinaša vse mogoče muhe, nove knjige, zvezke, obleko, ker jim izgane otroško, čeprav malo in šipko, a vendar dobrodošlo delavsko moč. Verjemo, da je današnjih slabih gospodarskih razmerah vsaka taka vredna in da si kmet ne more držati tu blavec, dekel, pastirjev, težakov, — verjemo to! In vendar naj bi stariši na noben način ne kratili deci možnost šolskega poduka. Kajti vse, skoraj vse, kar morejo stariši danes svoji deci zapustiti, je — znanje, je tisto „premoženje“, ki je nosi človek v glavi, ki se

ne da menjati, ki je pa vendar najizdatnejši kapital ter se najbolje obrestuje. Pa so tudi stariši, ki hočejo iz svojega otroka učenjaka napraviti, še predno zna ta otrok dobro od slabega razločevati. Ti domišljavi stariši si sami sebi laskajo, ako pripisujejo svojim otrokom vse mogoče ter nemogoče lastnosti in zmožnosti. Predno zna otrok še čitati in pisati, pusté ga že muziko ali kak tuji jezik ali bogve kakšno drugo neumnost učiti. Ti stariši pač ne vedo, da na ta način izmučijo in izčrpajo otroško dušo, da vzamejo deci vso veselje in da postane iz takega od domišljavih starišev pokvarjenega otroka bitje, ki zna vse in nič, ki je v vseh ozirih polovičarsko, ki se ne da v trdem življenjskem boju za obstanek porabiti ter mora ob ulici kakor pohojena rožica poginiti. So tudi stariši, ki smatrajo že kar naprej učitelja za sovražnika njih otroka. Ako kaznuje učitelj takega hudobnega otroka, že ga stariši doma cerkljajo in zagovarjajo, psujejo učitelja, ja gredo celo v šolo in pričnejo nevtemeljeni prepričevali učiteljem, ki se težko trudi, da bi iz nezrele dece kaj vrednega vstvaril. Taki stariši, ki dajejo v svoji opični „ljubezni“ itak živahnim otrokom potuho, škodujejo svoji deci več, nego bi ji zamogli škodovati pravi sovražniki.

Take in še druge vrste starišev imamo, čeprav se tudi med gotovimi učitelji nahajajo posamezni ljudje, katerim bi človek skoraj ne zaupal niti psička v vzgojo. Ali proti slabim, surovim, nezmožnim učiteljem se človek lahko na ta ali oni način brani, — proti neumnosti in hudomušnosti gotovih starišev pa ni mogoče ničesar storiti. Taki stariši imajo nesrečo svojih otrok na lastni vesti!

Prične se torej zopet novo šolsko leto. Slovensko-prvaški listi klerikalne kakor narodnjaške smeri smatrajo potrebnim, da ob tej priložnosti zopet kričijo: Ne pošiljajte svojih otrok v nemške šole! Smešno kričanje slepih in gluhih fanatikov, ki se menda resnice bojijo! Nemške šole v naših krajih prav nič ne lovijo otrok in jih ne vabijo po kričeči reklami. Kajti te nemške šole so večinoma itak prenapolnjene in imajo premalo prostora ter razredov. Žalostno, da morajo slovenske šole s kričečo judovsko reklamo, s hujskarijo raz prižniti in v spovednicah, s plakati in časopisjem polniti svoje prostore. Veste, kje je vzrok, slavna gospoda prvaška? Slovensko ljudstvo v prav dobro, da brez nemščine ne more izhajati, da mora svojo dečo v tem svetovnem jeziku izuriti, kajti le na ta način si bode boljši kruh služila.

Kdor ima priliko, pamet v glavi, ljubezen in skrb za svojo dečo, ta jo bode pošiljal vkljub vsej hujskariji — v nemško šolo!

Politični pregled.

Politični položaj je zopet do skrajnosti napet in dela vladi hude pregrevnice. Mašina noče teči! Zdaj se kregajo glede jesenskega zasedanja državne zbornice. Res, ako ne dobimo enkrat močne in odločne vlade, ki bode vsa nasprotja pogladila in v red spravila, mora priti do poma. Gospodarstvo je vsled teh političnih zmešnjav in kupčij itak dovolj zanemarjeno!

Poklicanje rekrutov. Rekrute se skliche letos za 7., nadomestne rezerviste za 9. oktobra; enoletni prostovoljci pa morajo že 1. oktobra priti. Kakor lani se bode tudi letos vse asentirane ljudi poklicalo in „abritano.“ To „abritanje“ nadomestnih rezervistov traja 10 tednov. Letošnji nadomestni rezervisti bodejo morali naprej služiti, medtem ko bodejo lanski nad. rezervisti v neaktivno stanje prestavljeni.

Kontrolnih zborov letos ne bode, kakor poročajo uradni listi.

Nesreča pri manevrih. Pri končnih manevrih v sv. Petru na Krasu bil je nadomestni rezervist 26. deželnoobrambenega polka Johan Kaiser iz Ribnice (okraj Slov. Gradec) z ostri strelom ranjen. Prepeljali so nesrečnega v ljubljansko bolnišnico, kjer je umrl. Krogla je bila zadela Kaiserja v trebuh in mu je predrila črevesje. Pokojnik zapušča vdovo in troje neprekrbljenih otrok.

Nosilne živali za strelivo vpeljele se bodejo v jeseni pri naši infanteriji. Vsaka kompagnija dobila bode eno tako žival. Z municijskimi vozovi se namreč vojaštvu ne more povsod slediti. Temu bode nova uredba odpomogla.

Umrl je v Rimu kardinal Vives y Tuto, eden največjih in najvplivnejših svetovalec papeža. Bil je španske narodnosti.

Na Balkanu se ni nič posebnega novega pojavilo. Pogajanja med Bulgarijo in Turčijo nadaljuje se prav uspešno in je pričakovati kmalu končne rešitve. Bulgarski zastopniki so jako popustljivi in so že izjavili, da bode Turčija Kirk-Kilissee obdržala. Za mesto Adrianopol samo se Bulgari še branijo, pa jim menda ne bode mnogo pomagalo, ker Turki na noben način nočejo odnehati. Za Bulgarijo bode najbolje, ako si skuša vsaj gospodarskih privilegov dobiti. Ostalo, politično in državno moč, ne bode več dosegla. Revščina in beda pa je povsod velikanška. Ne samo v Bulgariji, marveč tudi v državah zmagovalcev zavladala je lakota. Dolgo, dolgo bode trajalo, predno se izbriše sledove balkanskih bojev.

V vzhodni Aziji pripravljajo se resni dogodki. Zadnja poročila pravijo celo, da je Japonska mobilizirala in da hoče naskočiti republiko Kitajsko, ki se nahaja v velikih

Smešno cen, nepoplačen poskus!

Tvegajte 12 vinarjev za nakup zavoja pralnega izvlečka „Ženska hvala“! Namočite z njim perilo čez noč! Čudite se prihodnje jutro, kako lahko in brez truda Vam je treba s Schichtovim milom in toplo vodo, le izplakniti nesnago brez vsakega napora.

Straschill'ova grenčica iz zelenjave povzroči moč in je vsled tega pri večjem telesnem naporu

neobhodno potrebna.

Zato jo je priporočati zlasti za turiste, lovce, vojak, romarje itd.

notranjih prepirih. Gotovo je, da je v zadnjem času Japonska dobila velik vpliv na Kitajskem.

Barve,
firnise,
lake,
ščetinarsko blago

najbolje in najceneje pri

Joh. Omuletz

Ptuj, Brandgasse 7.

893

Dopisi.

Iz Haloz. Dragi bralci „Štajerca“, mislim da se še spominjate na pisanje listov meseca aprila, ko so vinogradi in sadno drevje pozebli. Takrat se je reklo: vse je izgubljeno, vse je pozeblo, trgategv in sadna žetev sta uničeni. Takrat smo priporočali, da naj se ne obupa in navedli smo podobni slučaj iz leta 1886. V tem letu je celo 8. maja vse pozeblo, a v kljub temu smo imeli še srednjo branje. Tudi letos bode hvala Bogu še precej dobra trgategv. Ne samo precej, marveč tudi jako dobra kapljica bode prirastla. Sadja je tudi, zlasti po polju, precej in imajo jaboljka še precejšno ceno. . . . Rekli smo takrat, ko je pozeblo: ne roke navskriž držati, ne obupati, marveč delati, vedno z novim pogumom delati! Zdaj pa tudi vidimo: kdor je v vinogradu lepo in marljivo škropil, ima lepo in zeleno trsje ter lepo grozdje.

Star izkušeneo.

Št. Vid pri Planini. Dne 31. avgusta smo imeli, kakor po navadi, veliki shodeš pri sv. Križu, podružnici naše fars. Vkljub nestanovitnem vremenu prihitelo je ljudstvo od blizu ter daleč, da počasti Angelsko nedeljo. Kakor je že navada v klerikalnih okrajih, delal je naš mežnar Jožef Guček že celi teden, trudil se na vse pretege, nosil Ulagotova drva, da pripravi romarjem potrebnega jedila ter pijače. Celotni imel časa, na Angelski petek cerkve odpreti, ko so ga romarice prosile. Ker vsega sam ni mogel skupaj spraviti, poišče si jednega kompagnona, da mu dopelje vino na naš visoki hriček sv. Križ. V resnici, že v soboto zjutri pride z vinom prebrisani Franc Kostajnshek iz Fužine (Edelsbach), nekonesionirani ampak boljše rečeno posili-gostilničar ter napol učen muzikant. Ker mu zato narejena baraka na visokem hribu ni dosti sence delala, popraša našega mežnarja Jožeka, kam naj bi se vino postavilo. Seveda naš Jože, visoki služabnik cerkve sv. Križa, mu takoj izroči hladno pristanišče v cerkvi pred velikim oltarjem. Toraj dragi „Štajerc“, namesto na Angelsko soboto, ko smo navadno

imeli večernice ter cerkev romarjem odprto, je zdaj zaklenjena! Pa zakaj? France ter Jože sta seveda morala vino drago plačati, zato je pa najlepše, če se dobro shrani ter zaklene. Ja mili sv. Križ ter patron vseh angeljev, zdaj boš pa rekel, da vera peša; pa zakaj? Saj to še ni vse, počakajmo! V nedeljo po slavnosti ter Božjem opravilu sta skakala mežnar Jože ter France na vse pretege; pa saj sta imela plača dovolj, to jima je poskrbel Jožef Bobek, ter je njivo z deteljo na široko odkosil. Tako se je tudi gospa Kostajnshek žurila, da je imela ta čas pečenko gotovo, ko so ljudi prišli vsak na svoj dom. Kjer je France videl, da mu ni potreba biti za gostilničarja, stopil je rajši nazaj na svoj poklic, vzel harmonike ter igral, da je bilo veselje. Je vesel zato menda, ko se pije; ne, ne, zato, ker France vidi zopet svojo boljšo polovico se vrteti okoli kuhinje, čeravno brez dela; samo da jo zopet vidi, ker je že gotovo mislil, da se ne bosta nikoli več videla, ker mu je pred kratkim izginila. Pa ni šla daleč, menda samo na orožne ali telesne vaje v Celje. . . . Toraj tako smo končali Angelsko nedeljo! France stisne svojo harmoniko, prime svojo drago za roko ter z Bogom! Ali mežnarju Jožeku ostane zopet vsa brigam; najprvo pograbi za pečenko ter jo odnese zopet v hladni pristan, to je v cerkev sv. Križa. Toraj jaz sem prepričan, naj mi še eden reče, da kar Bog da, to svetniki pojedo! To zdaj vidim, da ni resnica! Pečenka je še danes (tretji dan po nedelji) v cerkvi; pa svetniki tukaj pri sv. Križu so pošteni, še danes je cela. Upamo pa vendar, da bo pečenka izginila iz cerkve do časa, ko pride Jože po berji, ker ako bo on imel našo cerkev za svojo mesnico, bomo z njim drugače računali. Upajmo pa tudi, da bo deželjska gosposka kaznovala ta dva posilemoštirja, ker sta brez vsega dovoljenja pa tako dobro tržila. Opazovalec.

Sv. Barbara v Halozah. Ker imamo klerikalno „Marijino družbo“ obeh spolov oziroma „Izobražence“, skrbi njih voditelj fajmošter Vogrin za njih vrli napredek; po našem mnenju za nazadek. Vprašam fajmoštra Vogrina, ali zna za svoje podrepanike v „Marijini družbi“, da mu cele noči okoli klatijo pri tistih devicah, ki imajo nedolžnost na plavem panteljen? Ali zna tudi, da se mladici njegovega kalibra med seboj razbijajo, kakor zadnjič v Gradiščah pri Berkovki? Ali zna, da je eden izmed tistih tudi pod ključem za nekaj časa kašo pihal? Ali zna, da ravno največ tistih „Izobražencev“ stojijo na zelo slabem glasu, glede ponočevanja, pretepa, neotesanega govorjenja itd.? In ako mu je znano, naj ukrene nekaj. Tukaj vtiči fajmošter in kaplan svoj nos, ne pa po volitvah! V nedeljo 31. avgusta imeli smo krasne pridige, samo od „Marijine družbe“, da mora vse pristopiti; Vogrinu menda zopet šmeka kaj polzkega, za kakšno bandero etc., kaj ne? In kaj še drugo? Oznanilo se je tudi, da se bode mošt fehtal za cerkev Sv. Katarine. Saj se menda ne bode tako zaračunilo, ko v zadnjih letih? Letos bodejo celo morali viničarji „miloščino“ in sploh vsi za odpustke darovati. Čudno, kaj še vse drugo se ne bode iztuhalo v farških buticah! Vbogi Barbarčani, na beraške palice bi še radi farji farane spravili; pa to ne gre tako naprej! Pametni naprednjaki se itak ne dajo zapeljati, ako prav še Vogrin bolj udriha po prižnici. Ljudstvo že je sploh dovolj nasičeno črnih izsesalcev. Videli bomo, ali pride kaplan s svojo lačno malho po zbirci, sicer ga opomnimo, ako ne bode imel dovoljenja od oblasti, drugače se mu zna kaj zgoditi. Naj mu da Brenclj in podrepaniki, a od tistih, ki so bili na „Blufu“ na Hamu, ne dobi nič. Pač pa se lahko priporoča g. Draški Habičak, saj njegov zet že je itak na Hrvaškem vkup spravil, tako, da še si ni upal po to zasluženno zrno, drugače bi mu bili pošteni kmeti Hrvati nekaj novega povedali, kaj bi mu gotovo bilo neljubo. Na mesto takšne klerikalne karikature, pa jih je potem ubog njegov pajdaš slišal, čeprav popolnoma po nedolžnem. To je torej klerikalna vzgoja! Žalostno! Dobro bi bilo, ako bi mu g. župnik kakšno zapridigal. In kaj je z Slatinski mi volitvami? Zadnjič se je razbotalo z Vogrinove strani, da dobi Spuheljski Brenclj volitve v roke, da bode on za volitve že poskrbel. . . . Pa pšelarski korporal naj gre raje na dvorišče,

nas pa naj z fajmoštrom popolnoma na min pustijo. Slatinski volilec.

Kakor vsako leto priredi se

dné 21. septembra 1913 v Ptuj

Ljudsko tombolo

v prid vbogim dijakom.

Lepi dobutki! Koncert. Nizke cene. Pristoj vsakemu prost.

Zobna kréma

KALODONT
Ustna voda

Novice.

Lepo jesen smemo letos pričakovati, kajti dn sv. Bartolomeja (24. avgust) je bil lep in mil in stari ljudski veri pomeni to lepo jesen. Pa tudi vreme noslovci prerokujejo lepo jesen.

Slaba žetev na Ogrskem. Kmetijski list „Stöck“ poroča o žalostnih uspehih letošnje letine. Ravno 50 let je, odkar je bilo na Ogrskem ravno tako slaba leto. Takrat pa je bila suša kriva. Letos zopet je kriva preobila voda. Grozovito deževje spremenilo je drugič vroče ogrsko poletje v severno-hladno jesen. Vsled tega je vse v dozoritvi zaostalo in vsa navadna kmetijska dela spremenilo. V mnogih krajih z žetvijo sploh ni prišlo do konca; kjer pa je bila vsaj deloma končana se je moralo mlatenje za poznejše, srečnejše čase položiti. V nekaterih krajih stoji setev še danes na polju in kali naprej, medtem ko leži deloma že v snopih. Tudi repa in krompir pričel je gniti. Hudo trpeli so tudi trte, konoplje in hmelj. Edino mrva je izborna; detelja pa slaba. Vodovje stoji tako visoko, kakor že desetletja ni stalo. Voda povzročila je najmanj do 20% škod v nekaterih krajih pa celo do 50%.

Kolera se kot grozna naslednica balkanskih voj, jen vedno bolj razširja. Ne samo v Bozniji in Hercegovini se je opazilo več slučajev, marveč tudi na južnem Ogrskem. V zadnjem času pojavila se je kolera tudi v Galiciji. V občinah Szolva in Volosz našlo se je 22 slučajev kolere. Celotna na Dunaju se je zanesel en slučaj. Avstro-ogrsko oblasti so z najstrožjimi odredbami prečile razširjenje tega groznega balkanskega „gosta“.

Velike železniške nesreče so se zgodile pri Eisingu na Angleškem. Dva vlaka sta trčila skupaj. O tej priklki bilo je 14 oseb ubitih, mnogo pa ranjenih. Pri Walingfordu v Ameriki sta dva ekspressna vlaka skupaj trčila. Tu je bilo 18 oseb ubitih, čez 60 pa težko ranjenih.

Porušili ste se v Dublinu na Angleškem do hiši, 12 družin je bilo zasutih.

Grozni divjak. V Mülhlausenu na Nemškem zgodil se je grozoviti zločin, katerega je izvršil neki brkone zblaznjeni učitelj Wagner. Dae 4. t. m. ponoči namreč nakrat vstal in je umoril svojo ženo ter 4 svoj otroke. Potem si je dal na obraz črno masko, vtaknil sebi tri nabasane revolverje, zaklenil vrata svoje stanovanja in odšel na trg. Na poti zažgal je 5 poslopj. Kdor mu je prišel blizu ali kogar je srečal, vsacega ustreliš. Vsega skupaj je Wagner 17 oseb ustreliš mnogo pa jih je ranil. S težkim trdom se ga je šklop posrečilo premagati. Razjarjeno ljudstvo je divjaka napadlo. Wagner je ta grozoviti zločin že leta sem po praviljal in je imel v pisnih cell načrt natančno označen. Bil je pijanec in to je brčkone tudi njegove moiglav zmešalo ter ga v ta grozoviti zločin spravilo.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Pionirski škandal v Ptuj, ki so ga poročili zročili fantalini „sokolške“ vrste, še ni rešen. Pred c. in k. okrajno sodnijo v Ptuj se je sicer vršila prva sodnijska razprava, pri kateri sta bila obtožena učitelj Šerona in Senčar pri pjev komi Kreft. Obravnava pa se še ni končala, marveč je bila v svrhu zaslišanja novih priča preložena. Ko bode končana, podali bomo natančno poročilo, tako da bode jasna, kolikost vso pobalinsko brezvestnost tega napada na posameznega pionirja izpoznala. Vendar pa moramo že danes par pomislekov omeniti. Nam se zdi čudno, prav čudno, da se gotove takle v rekoč na dlani ležeče stvari od gotove poklice ne strani noče videti. Tako se bode n. p. prihodnji razpravi železniškega uradnika Haladea kot pričro zaslišalo. Po našem mnenju pa sliši Haladea na obtožno klop, ker je vendar dognano in dokazano, da je bil pri pretepu udeležen, ja celo najhujše ude-

Vaš okus

prepričal Vas bo, če primerjate okus naših in katerihkoli drugih kock, da so

MAGGI -JEVE kocke

(gotova goveja juha)

po 5 vinarjev

najboljše.

Samo prave

z imenom MAGGI in

varstveno znamko zvezdo s križcem